

תינוקת פרק עשירי גדה

סה.

עין משפט נר מצוה

יא א מיי פ"ב מהל' אשוח
ה"כ סגן עין מח
עוש"ע ע"ד ס' לנ ספ"א א
בג"ה:
יב ב מיי פ"ה מהל' אסורי
ביתא הל' כג:
יג ב מיי פ"ה מהל' מחלולת
אסורות הל' כד פ"ה א
מהל' טומאת אוכלים הל"ו:

תוס' הרא"ש

לעולם יהיה לה אמת בימי
קטנות וגי בימי נערות.
וכדמסיק דתורת ירחי הוה
חד עונה וכוונן שבעל ששה
חודשים וכוונן נעוה בעילה
ראשונה ואחת בסוף שני
חודשים לנעוה ואחת לסוף
ד' חודשים לנעוה ואחת
לסוף נעוה. ותומא ואמאי
חזו בו פמאי דהוה ס"ד
התלמוד ירחי הוה חד עונה
השני ומי נימא הכי וכוונן
שבעל שניה בתחלת נעוה
וג' באמצע נעוה וד' בסוף
נעוה. ור"מ תינן מדקאמר
ד' לילות מתוך י"ב חדש
משמע דכל הבאות הוי
מפולגות זו מזו. ואי ביאה
שניה הויא בתחלת נעוה
כעילה אלא בליה ראשונה
בקטנות כשנשא מ"מ כיון
דאפי' אי בעל כל ששה
חודשים קטנות הוה כמו
לילה אחת בעי לאוקומי
בליה כעילה ראשונה
קטנות לביאה ראשונה
דנעוה: סבר למיבד
עובדא ברוחיה רב. ואפי'
דב עעמו פסק לקמן בועל
בעילה מצוה ופורש (א)
דילמא לא שמי ליה. א"נ
מניין סבר לה כמתני' וכו'
לא היה מקפיד שמואל.
אבל במה שיהיה ורצה
לסמוך על מילתיה דרב מה
שלא אמר מעולם על זה
שייך למימר לא יאונה
לצדיק כל און שלא יכשלו
דבריו: תעשי' פ"ש"
גת עצמה. ולא נודעא לר"ת
דאפי' הו"ל למיתני ברישא
דכולהו. אלא היינו עיגול
של טיט שמכניח על הדפין
התפוח והכבד על
הדובים והפוחות. וכן פי'
בברוך בערך טלופחא. הווא
יס דתני בפי' המוכר את
הבית המוכר את בית הבר
מכר את הים. ומפרש התם
מאי יס טלופחא ולפי שהוא
גבול כדשה נקרא טלופחא
דעשי' מרובינין
טלופח"י. ומה שנקרא יס.
לפי שעל ידו נעצרים
הדובים בת שופעין כים.
ודע לך דקתיני התם המוכר
את בית הבר מכר את הים
ואי יס היינו גת עצמה או
בר עצמה מאי איצטרך
למיתנייה פשיטא שמכרו:

ובי תימא בציר הוא דאיבא הא טפי איבא. במסכת קדושין
(דף עט.) פ"ש"י ללא גרסי' ליה (בבב) דללאו בלבד נמי
משמע לא פחות ולא יותר (א) ומיהו נראה דלי לאו בלבד מנינו לפרושי
הכי אין שיעור הקטן שצין נעוה לבגרות אלא ו' חדשים והוה משמע
שפיר דליכא טפי: **אלא** ידוהב
זה אחת בימי קטנות ושתים בימי
נעוה ב'. מומסקין לקמן מי סברת
דכל תלתא ירחי חדא עונה מכלל
דקך היה סבור מתחלה וע"כ או
הראשונה שבקטנות רחוקה מן
השניה ו' חדשים והשאר ג' ג' או
הרביעית רחוקה ו' חדשים והשלישית
השאר ג' ג' שאל לאן כן לא היו מתוך
י"ב חדש ואפי' כי מסיק תלתא צימי
נעוה וכל מרי ירחי חדא עונה לא
היה צריך לשנות סדר העונות אלא
כל תלתא ירחי חדא עונה הראשונה
לפני הנעוה והשניה בתחלת נעוה
והשלישית באמצע נעוה ג' ירחים
אחרים והרביעית בסוף נעוה ויש
לומר דתיחא ליה להש"ס להשוות
הפסקות הביאות זו מזו כמו שהוה
יכול ואפי' דציאת קטנות צריך שתהא
ו' חדשים לפני נעוה דאם לא כן לא
היו י"ב חדש מ"מ נראה ללאו דוקא
בשלא בעל אלא ו' חדשים לפני
נעוה דהא אפילו בעל כל ימי משך
קטנות קאמר דאינו אלא בעילה
אחת הילכך אי כל חדא תלתא ירחי
תהיה השניה שבתחלת נעוה סמוך
לציאת אחרונה של קטנות מש"ס
קאמר כל מרי ירחי חדא עונה השניה
תהיה בסוף צ' חדשים של נעוה
רחוק מסוף קטנות והשלישית לסוף
ד' חדשים והרביעית לסוף ו' חדשים
ורחוקוס שוה מרי ירחי וכן
דקס"ד מעיקרא בכל תלתא ירחי
חדא עונה היא שוה צוה הענין ג'
חדשים לפני קטנות ומשכחת הציאות
עד סוף קטנות דאינה אלא ציאה
אחת ומש"ס לג' חדשים באמצע נעוה

עד שתחיה המכה סנן. וד' לילות לקטנה מאי עידיתייהו: אינו
אלא אחס. ושאלו צעי למיתב לה לבד צ' דקטנות: אי אמרס בשלמא
בוגרס בעלמא. שניקט לאחר שבגרה: איס לה טפי. מיליה אחת
דאית לה צ' לילות מש"ס יהיב להך משבגרה לילה אחת שלמה
ואפי' ג' דנבעלה קודם לכן דכי היכי
דלחגי בעילות קטנות למצנר חדא
מל' לילות הניתנות לנערה דהא
אמרינן כל בעילות שבעל אינו אלא
אחת הא לילה אחת מיהא מצנרי
דמו לא יהיבין לה ד' אלא ג': אהני
נמי בעילת נעוה למצנר חדא.
מלילות דבגרות ומו לא יהיבין להך
בוגרת שבעלה קודם לכן יהיבין
מיהא לילה אחת מהשמים: אלא אי
אמרס בוגרס. לילה הראשון ומו לא
אמאי יהיב לה (א) להך אחת צימי
בגרות אפי' בעילות דקודם לכן מאי
אהנו חדא בעילה הוה דצעי למיתב
לה צימי בגרות ולא כל הלילה: וג'
צימי נעוה. וליכא הכא בגרות כלל.
דקשיא לך הא לא משכחת ג' עונות
של ג' חדשים צימי נעוה מי סברת
כו': וכוסיה דרב. בוגרת כל לילה
הראשון: לא יאונה כו'. שלא נכשל
זה דצרינו: משנסקו שניו. וקנה:
נמעטו מונוסויו. קשין לצא: גסיו.
ליין: וציוס דציו. לשמן: הדפין.
זהו הדלת שנותנין על הנענצים:
הולנצים. היינו חופיא אישקוצ"ס
שמנקים זה את הגת: והעדשין זו
היא הגת עלמה שבענבים נמונים שס':
העקלים

(א) מכותות לג. קדושין ע"ג.
(ב) ויבנות קפא. חולין ע"ג.
(ג) ז"ל לני נמי לכוס'.
(ד) ע"ז טה. ומספחה ספ"ה א'
דטהרות ע"ש ופי' בריש מ"ח
פ"י דטהרות (א) ופי' מ"ח
מכותות לג. ד"ה ויכ"ח.
(ו) עיין פ"ה אבמזל דלפי ג'
שלפנינו ורביעית ג' חדשים
והא ג' רש"ל צריך להניח
הכא לא במקום א' או ג'
רש"ל דל, ג' ג' רש"ל הפד
רש"ש בחוס' (ט) ז"ל און.

תורה אור השלם

1. לא יאנה לצדיק כל און
דשמינין קלא רע.
מ"ל יב כא
2. וגם אני נחתי ללבך נקיון
שנים בכל עריכם וחסר
לחם בכל מקומותיכם וחסר
שבתם עידי נאם י?
עומס ד ר

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו'
אמאי יהיב לה רבי להך
אחת: (ב) תוס' ד"ה הדפין
וכי לילכא דפליג על זה גבי
שאר: (ג) ב"ה"ח מעקלים אי
נמי בגורגי כל שיפא:

לעני רש"י

אישקוב"א. מ"טאטא.

מוסף רש"י

אין בין נעוה לבגרות
אלא ו' חדשים. משכחת
שתי עונות הוה נערה
באון שמינין משמיס עשרה
ענה הולנא. ומשכחתא עד
שתבגור ששה חדשים ומו לא
בגרות (א) כשביאה צימי
נעוה אינה שוה ליהוה
בוגרת אלא ששה חדשים.
ופעמיס שיהא ממהרת לבגור
וסמינה ניכרס דצדיה דקטן
ממ"ס נדה (מז). פנה חולל
ואל (קדושין ע"ג). לא
יאונה לצדיק כל און. לא
יאפי' לא חומדן לו עפיה
כל' דעת (תש"י יב כא).
הדפין. כן העשין כמין דלת
ומתני על המפתח
והולנצין ורביעית
אשקופ"א. שמכר זה
העניס התפוחין לחאסין.
והעדשין. היינו גת עלמה
שקוין מיי"ט מדיחין.
תנים (ע"ז טה).

ומש"ס לג' חדשים בסוף נעוה ורביעית ג'
חדשים בבגרות (א) ו' ראשונה בסוף קטנות ושלישית בסוף נעוה ורביעית ג'
חדשים בבגרות: **סבר** למעבד עובדא בוותיה דרב ואפי'ו ראתה. ואפי' והא אפילו אי לא הוה מפליג צין ראתה ללא ראתה מ"מ לא הוה
ה"ל למעבד כרז דהא מסקינן לקמן רב ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה בועל בעילת מצוה ופורש וי"ל דאי לא עביד כהך דלקמן לא הוה
מקפיד שמואל דמ"מ הוה עביד כמתני' אלא בהך שהיה רואה לעשות מה שלא אמר רב מעולם צוה היה מקפיד שמואל:
הדפין והדולבין והעדשין. העדשין פ"ה זו היא הגת עלמה שהענבים נמונים עליו ובס"פ בתרא למסכת ע"ו (דף עה.) קאמר צנו
מנייה מר' אבהו הני גורגי כוכבים מהו פ"ש"י וכן בערוך גורגי עקלים ופשיט ליה מהא דהדפין והולנצין וכו'
דעקלים מנגנן ופ"ש"י התם דמדפשיט מהך מתני' ש"מ דעיקר היא הילכך סמכינן עלה למשרי גת בהדחה ולא סמכינן אצרייתא דלעיל
הגת והמחך דקמני של עץ ושל אבן מנגנן והן טהורין וזהו תימה אי מיימי היא צרייתא דהדפין לגבי עקלין דליכא דפליג (א) גבי
שאר דברים דפליג אידך צרייתא עלה וליכא טעמא לנסמך עליה ומיהו מטעם דבשל סופרים הך אחר המיקל הוה מני פסוק כוותיה
ועוד דבמספחה דטהרות גרסינן הדפין והולנצין והעדשין מנגנן והן טהורין ומיהו אומר ר"י דאפי' אי גרסינן מתיין כגירסת הסופרים ל"ק
לצרייתא דלעיל דעדשין לאו גת עלמה הוה אלא עיגול של טיט שמכבד על ענבים שגת לדורכן וכן פי' בערוך בערך טלפחא והוה יס דלמר צפ'
המוכר הבית (ב"ב דף ק"א): מאי יס טלפחא ולפי שהוא גבול קרוי עדשים וטלפחא ונקרא יס על שם שהענבים נעצרים על ידו ומתמלאת יין כמים
יכסו על יס ומה שלא שנה הכא דין גת היינו משום שהיא כבדה ואינה מנוטלת כל כך ומשתמרת יותר מטומאה מכל כלי הגת שיד הכל
ממשמשין בהן וכן בהמוכר הבית לא הוצרך לשנות (א) גת כי פשיטא שמכר את (א) הגת עלמו ומכר את היקבים דקמני בגמרא לאו היינו גת כפרש"ס
אלא כמו שפירש הערוך קלים שמציאין בהן זיתים לבית הבר ור"ת מפרש דהך מתני' בכלי בית הבר דאמרי באזוהו נשך (ב"ב דף ע"ד).
גבי מעטין של זיתים והא מחסר מכמר ועיולי לבי דפי וגבי עציט של ענבים נקט ועיולי לבי מענתרתא וכן עדשין דפרק המוכר את הבית (ב"ב דף
ק"א) קאמר להו גבי בית הבר דקאמר המוכר את בית הבר מכר את הים ומפרש מאי יס טלפחא והיינו עדשין דהכא וכן עקלים מנינו בצד
בפרק זה בזור (פאהד"ן טו.) לעקל בית הבר אני נריך ובהגול בתרא (ב"ב קטו.) כשעקל בית הבר כרוך עליה ואפי' ג' דפתח בתרתי גמיו
ובית דציו טמאים גת שיריה דקאמר בהחולין (ויבמות דף נח.) כמותה לבי"ש שיר לבי"ש מ"מ תני לבי"ה אבל
הכא אמאי תנא גת כלל אי לאו לאשמועינן בהו מדי אלא ע"כ משמעו צד ומינה שמעינן דגת כיוכל צו וע"כ אי לא מירי אלא צד הכי
פשיט דגורגי דעובדי כוכבים דהיינו עקלין דגבי גת דלענין יין נשך מעקלין דצרייתא דאירי בכלי צד אלא ע"כ לבי"ה תנא גת ומינה שמע
גת וכיוכל צו ורשב"ג נמי קאמר מגת לגת ומבד לבד דדינס שוה ועוד אומר ר"י דאפילו לפירש"י דפי' דעדשין היינו גת ולגירסת הסופרים
דגרסי' מדיחין לא פליג אצרייתא דגת ומחך דקמני מנגנן והן טהורין דהתם בשל עובדי כוכבים מיירי לפיכך מחמירין לנגב אפי' דאינו
מופפין דקמני אס הוה מופפין אסורין והך דהכא אירי בשל ישראל ונגע בהן עובדי כוכבים דקמני מי שהיו גמיו וצית דציו טמאין ומש"ס
קני בהדחה וכן ז"ל לרצא דלמר התם ל"ש פירוש דבעי ניגוב אלא שופתה אבל דרך צה בלא זפיתה לא וציהא לא וציהא קמני של עץ ושל אבן
מנגנן והם טהורין ואם היו מופפין אסורין אלמא בלא זפיתה נמי צעי ניגוב אלא מתניתא אירי בשל עובדי כוכבים ומיהו קשה דהיכי
פשיט גורגי דעובדי כוכבים מעקלין דצרייתא דשמעתין דלמא דעובדי כוכבים חמירי וי"ל דע"ג דגת מפלגינן צין ישראל לשל עובדי
כוכבים יס דברים דלא שייך לאפלוגי בהו כמו גבי נודות וגבי דבר שמכניסו לקיום דאפי' לפי שעה גורו צהו רבנן ל"ש דישאל ל"ש דעובדי
כוכבים ומש"ס מיימי ראייה שפיר מעקלים (א) ו' בגורגי של שיפא ושל גמי אירי ומיימי ראייה דאפי' בשל ישראל מיישנה שנים עשר חדש: